

Večernik

Leto III. (X.), šte. 1

Maribor, sreda 2. januarja 1929

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. rev. v Ljubljani št. 11.409
Vojta mesečna, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglas po tarifi
Oglas sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Demisija vlade sprejeta

KONFERENCA TROJKE. — MISLI NA VOLITVE. — OBJAVA MINISTRSKEGA SVETA. — AVDIJENCE.

BEOGRAD, 2. jan. Doslej še vedno ni padla odločitev o sprejetju oziroma odklonitvi ostavke dr. Koroščeve vlade. Z vso gotovostjo pričakujejo, da se to zgodi tekom današnjega dne. Voditelji bivše vladne koalicije imajo neprestano posvetovanja. Dr. Korošec se je mudil ves dopoldan v svojem kabinetu, kjer ga je posetilo več radikalnih in klerikalnih prvakov. Ob 9. zjutraj se je vrnil iz Sarajeva tudi dr. Spaho, ki je imel najprej v svojem klubu konferenco, nakar je odšel v predsedstvo vlade, kjer se je oglasil za tem tudi Vukičević. Od 10. do 11. se je vršila konferenca šefov trojke. Očividno so razpravljali o stališču muslimanov. Vsi trije voditelji so bili po seji skrajno rezervirani. Dr. Korošec je odšel takoj po tej konferenci ob 11.30 na dvor in bil sprejet v avdienci.

Ko se je vračal, je bil zelo molčeč in takoj je sklical sejo ministrskega sveta. Po seji je bil izdan sledeči komunikat:

Danes ob dvanajstih in pol je vladni predsednik sklical sejo ministrskega sveta, na kateri je naznanil, da je ni.

Veličanstvo kralj blagovolil sprejeti predloženo ostavko vlade ter da je sedanji vladi poveril vršitev poslov do rešitve krize.

Popoldne se že začne avdijske. Najprej bo sprejet predsednik skupščine. Avdijske predsednikov KDK se pričakuje za jutri.

Današnji beograjski listi podčrtavajo splošno negotovost glede razpleta krize. »Samouprava« sploh ne vidi nobenega izhoda iz sedanjega položaja in ljuto napada demokrate, češ da so nelojalni zavezniki in da so brez potrebe razbili četvorno koalicijo. Značilno je, da je postala »Samouprava«, ki je vodila vse poslednje dni ljuto kampanjo proti KDK, neobičajno popustljiva in pomirljiva. »Politika« predvideva kot edini izhod iz krize nove volitve. Listi obširno komentirajo včerajšnje izjave Pribičevića in Mačka, ki sta napovedala, da se bosta odzvala pozivu in sodelovala pri konzultacijah na dvoru. Beograjski tisk smatra, da je s tem položaj znatno olajšan in podana možnost, da se vprašanja temeljito razčistijo.

Izjalovljeni naklepi Vukičevića in dr. Korošca

IZZA KULIS KLERO-RADIKALNE POLITIKE.

BEOGRAD, 2.-januarja. Od aktivnega politika, ki je zelo dobro poučen o vsem, kar se dogaja za kulisami, je dobil vaš dopisnik naslednjo informacijo o načrtih Vukičevića in dr. Korošca. Oba voditelja sta hotela za vsako ceno preprečiti v zadnjem trenutku ostavko vlade. Ker so pa demokrate s svojim postopanjem izsilili ostavko, sta se morala končno vdati. Korošec in Vukičević sta se že del časa pripravljala, da izrineta demokrate iz vlade in jih nadomestita s katerokoli drugo skupino. Pri tem so ju sedaj demokrate prehiteli. Da pa bi se izognila nadaljnjim presenečenjem, sta dosegla izkoriščajoč razne okoliščine, da ostavka vlade ni bila takoj sprejeta, ampak se je zavlekla za tri dni, tako da sta oba znatno pridobila na času.

Med tem so bili poslani v Zagreb

stavljali vlado, ki je sedaj končala, mu je poslal predsednik KDK Pribičević na povabilo k razgovoru sledeči odgovor:

Ker ste Vi eden najmarkantnejših predstavnikov režima, ki je izzval borbo s hrvatskim narodom in onimi Srbi in Slovenci, ki jim je narodno jedinstvo s Hrvati najvišji ideal, nima nobenega pomena, razpravljati z Vami o sodelovanju Kmečko-demokratske koalicije v Vaši vladi. Zato odklanjam z Vami vsak razgovor.

Ta odgovor je prišel sedaj ob padcu dr. Koroščeve vlade do velikega pomena. Radi svojih strankarskih koristi so se klerikalci oklenili Vukičevića, zagnali so se proti hrvatskemu narodu, kakor so se poprej zaganjali

proti srbskemu in sedaj? Sedaj, ko še ne vidijo nobene prave poti nazaj v vlado, sedaj so se pa zopet spomnili na — srbijanstvo. Očitane pretiranih in krivičnih srbijskih zahtev in tendenc se za enkrat nanaša samo na demokrate, ko bodo pa klerikalci enkrat videli, da jim Vukičević ne more pomagati, potem se bo pa vsul plaz očitanja in mržnje ne na beograjske hegemoniste, temveč na srbski narod.

Tako so klerikalci vneti, uspešni in sposobni samo v tem, da spravljajo Slovenijo in Slovence v slabo luč in v slabo ime pred Srbi in pred Hrvati. To je žalostna klerikalna zasluga. Historična pa naj le bo. Ne sme se pozabiti.

Sarajevu seja glavnega odbora JMO, na kateri se je imelo odločiti o tem sodelovanju. Sodeč po razpoloženju muslimanov, ni tako zanesljivo, da se je odločila JMO za podporo Koroščevega režima. Gotovi znaki govorijo za to, da je začela tudi v JMO prevladovati struja, ki se nagiba deloma k demokratom, deloma pa h KDK. Verjetno je, da se bo takoj po sprejetju demisije že pri prvih konzultacijah to vprašanje razčistilo in da bodo muslimani morali pokazati svoje karte.

Amnestija v Bulgariji

SOFIJA, 2. jan. Te dni je bil objavljen ukaz o pomilostitvi 196 obsojenec. Popolne amnestije je deležnih 88, delne pa ostali. Med pomilostenci je le malo političnih krivcev. Po trditvi lista »Pladne« je pa teh nad 800. Obsojeni so večinoma po zakonu za zaščito države. Zahteva se amnestija političnih obsojencev in odprava izjemnega zakona.

Ne bo treba reducirati

uradnih dni na mariborskem sodišču, kakor je pretila nevarnost še pred nekaj dnevi. Protest javnosti in odvetniške zbornice proti utesnitvi sodnega poslovanja radi pomanjkanja kuriva je vendar zalegel. Države in njenega birokratizma se sicer taki in podobni protesti še zdaleka ne primejo. Tudi tu je državna oblast molčala kot grob. Da pa kljub temu ne pride do škandala v našem sodstvu, je storila rešilni korak naša oblastna samouprava. Kakor doznavamo, je nakazal mariborski oblastni odbor sodišču potrebno količino premoga, da se bo vršilo poslovanje lahko nemoteno ves teden od 9. do 14. ure in ne bo treba poleg nedelje praznovati še dva dni na teden.

Dober pomen

za Novo leto je novoletno policijsko poročilo. V celem je bilo 5 aretacij ali pravzaprav le dve; kajti trije tički so bili skupaj aretirani radi pretepa in razgrajanja, ena oseba pa je prišla v zapor radi potepuštva. Prijav je bilo 16. Stanje zapornikov v policijskem zaporu je bilo ob Novem letu 20. Po večini so to odgonski kandidati (15) in taki, ki so stavljani policijski komisarijatu na razpolago. — Dobro smo torej začeli Novo leto; Tudi rešilni oddelek se ni bogve kaj udeleževal, kar je dobro znamenje! —

Ofenziva na svinjske rilec.

Prastara tradicija germanskega izvora je, da mora na vsaki mizi biti za Novo leto vsaj sveži svinjski rilec. Po staropoganskih nazorih je namreč svinja simbol sreče. Poglejmo novoletne kartel Čujmo zavidljive sodbje prijateljev, ki govore o sreči svojih drugov: »Janez ima — svinjo!« Zaenkrat ostane približno da je ta nečista žival, ki se valja po gnoju in ima okusno meso — simbol sreče. In to le v pokrajinah, ki leže v območju zapadne kulture, dočim jo v orientu ne obravajajo preveč. Velmožni Mohamed jo je namreč dal na »indeks« in pravoslavni židje tudi nimajo prijazne besede za to vrsto živali, katere rilec je omikani kulturi Evrope — simbol novoletne sreče! —

Nezgode na ulici.

Trgovski potnik Gustav Eferl se je podal na Pobrežje. Na Pobrežki cesti mu je spodrsnilo. Pri tem si je nalomil desno nogo. Rešilni oddelek je ponesrečencu nudil prvo pomoč in ga odpeljal v bolnico. —

Klerikalna zasluga

Ob začetku se od vsakega leta mnogo pričakuje. Letnega začetka se oklepa ves optimizem. To velja za posameznika, kakor tudi za vsako skupnost — tudi državno. Tako torej upamo, da bo novo leto popravilo mnogo zla, krivic in nereda. V prvi vrsti bi se morale popraviti krivice, ki so storjene prečanskemu svetu od beograjskih hegemonistov.

Vse zlo se je pa začelo že davno. Že z ustavo, če ne že poprej. Ustava ni dobra, pravijo eni. Imajo prav! Spremeniti bi se morala. Glavno zlo je pa v tem, da teptajo to ustavo — kakoršna je — ravno oni, ki so se za njo najbolj pehali v namenu, da jo izrabijo do skrajnosti. Izrabe in zlorabe jim pa ni bilo dosti in začeli so s teptanjem in zametavanjem ustave. Po vrsti gazijo vse zakone — dobre in slabe — in najboljše se počutijo v brezzakonju. To zlo je raslo in raslo ter rodilo strahoviti 20. junij, ko je član ustvariteljstva vsega zla v parlamentu ubijal goloroke hrvatske voditelje.

Vse, kar je sledilo strašnemu zarotniškemu zločinu, je dovolj znano. Kakor je strašen zločin, tako strašno in ostudno je tudi njegovo prikrivanje in olepšavanje. Glavni grešniki v tem pogledu so za radikali naši klerikalci. Evo, kako podlost so napisali v »Slovenecu« ravno za novo leto:

Najprej se bahajo s »historično uslugo«, katero naj bi bili njihovi »neustrašeni« moške storili državi, ponosni so, da je bil voditelj na prvem mestu, končno pa zatrjujejo, da je po 20. juniju zavladal po pokrajinski fanatični šovinizem Vlačke ulice in da je po zaslugi klerikalnih neustrašenih mož prestala veliko preizkušnjo državna misel in država.

To je podlost in cinizem prve vrste. Da radi zločina Puniše Račica in njegovih tovarišev ni razbita državna skupnost, ni zasluga morilca, ni zasluga strank, iz katerih so izšli zarotniki, marveč zasluga zrelosti in discipline Hrvатов in prečanskih Srbov. To je jasno kot beli dan. Če bi kdo dvomil naj se samo vpraša: Kaj bi bilo, če bi se bilo kaj takega kot Stjepanu Radiću v Beogradu pripetilo ne ravno Nikoli Pašiću, marveč enemu od zadnjih njegovih poslancev v Zagrebu ali kjerkoli med prečani.

Kako je lahek odgovor na to, tako je lahko uvideti in razumeti tudi sledeče: Tudi pred zločinom v skupščini beograjski politiki niso znali ceniti in varovati dobrih stoletnih žrtev Jugoslovanov in vseh, ki so že kdaj na svetu delali in trpeli za svobodo in pravico. Da ni po strašnem zločinu in po vsem, kar je z njim v zvezi, razpadla državna skupnost Srbov, Hrvатов in Slovencev, država ne more biti hvaležna hegemonistom in njihovim pomočnikom v fesu in talarju, marveč ljudstvu pod vodstvom KDK.

Ko te lani 25. julija dr. Korošec se-

Ob začetku leta

PODEŽELSKÉ PROSVETNE REFLEKSIJE.

Bistven del našega naroda je kmetsko ljudstvo, ki obdeluje z rokami svojo zemljo, si ni prisvojilo svetovne omike in velja v dobi razlikovanja med sijajem meščanske civilizacije ter temnim in trpkim življenjem delovnega razreda kot nižja, neupoštevana, duševno manjvredna, gospodarsko potrebna plast sodobnega človeštva. To spoznanje se rodi v čisti in neomadeževani ljubezni do našega naroda. Zasramovanje tega dejstva more prihajati le iz nemoralnih pobud ter iz nepravilnega pojmovanja zgodovinskega družabnega razvoja. In to naše ljudstvo je isto ob Savi in Donavi, ob Muri in Dravi, ob Moravi in Vardarju, ob Drini in Bosni, ob Neretvi in nad Kotorskimi zalivom, in isto ljudstvo bje in pljuje tuj življenj pod Sveto goro in po tolminskih hribih, po kamenitem Krasu, v siromasni Istri in tam nad Karavankami...

Kaj želi dati ob Novem letu temu ljudstvu naša ljubezen, naše delo, naše življenje? Da bi njegovo polje obilnejše rodilo, da bi bilo njegovo delo lažje in veselejše, da bi se v hlevih množila njegova živina, da bi živelo v miru pod svojo streho ter urejeno s sosedi cele zemlje, da bi si prepoilo življenje z duhom najgloblje človeške kulture in da ga ne bi trlo ponižanje in razžaljenje...

Za tako bodčnost mu je treba zavesti, ki bo pretvarjala misli v dejanje in ukazovala temnim duševnim in prirodnim silam niemu na srečo. Mnogo je dejstev, ki bi vodila do te zavesti; eno izmed najvažnejših je pa smotrno, premišljeno, korenito in neutrudno vzgojno in izobraževalno delo med ljudstvom. In ravno mladina je med vsemi starostnimi dobami v vasi vzgojno najbolj zapuščena in po svojem notranjem stremeljenju najbolj brezciljna. Za otrokov korak skrbijo stariši, šola in cerkev, odraslega oblikuje skrb za vsakdanji kruh, le mladina divja kot ljudstvo v časih medvladja. Mariborska policijska in sodna kronika preteklega leta registrira nebroj žalostnih slučajev iz vaškega obseja.

kmetske mladine. Posebno porotne razprave so nam pokazale, da je vaška mladina v krizi in ji je duševno vodstvo zelo potrebno. Kolika je že razlika med idealnim obrazom sistematično izobražujočega šestolca ter nezaupnimi potezami samoraslega kmetskega mladeniča!

Naloga današnje družbe bi morala biti, ustvarjati rod, ki bo več in lažje proizvajal, pometnejše uporabljal, duševnejše živel ter podružil delo in življenje. Za doseg tega namena moramo prenoviti osnovno vzgojo v duhu, ki je človeški, ljudski in otrokov duh, in jo nadaljevati v vašem mladeniču, predno ga pozovejo k vojakom.

Danes delujejo med našo kmetsko mladino pevski in telovadna društva, izobraževalni krožki, knjižnice, čitalnice, gospodinjiski tečaji, v zadnjih letih tudi kmetijske nadaljevalne šole. Med našimi razumniki je mnogo smisla za omiko ljudstva in socialno delo med širšimi plastmi. Žal te socialno izobraževalne volje ni povsod, zlasti ne tam, kjer so prevelike socialne in gospodarske razlike. K ljudski izobrazbi so izven svojega stanovskega poslovanja največ prispevali vaški učitelji in duhovniki. Zanimivo in koristno bi bilo pregledati in določiti, kakšne in kolikšne uspehe je rodilo prizadevanje razumnikov med kmetskimi ljudstvom, posebno pa še med kmetsko mladino. Število društev, knjižnic, iger, predavanj nam še ne priča o duševnih sadovih društvenega delovanja. Izkušnje nas uče, da je bilo mnogo več dela, truda in stroškov kot pa uspehov. Zelo plodonosni so se pa pokazali kmetski in gospodinjiski tečaji, ki v širokih masah stremijo za prerobenjem kmetskega sloja.

Ko bodo vse naše prosvetne podeželske institucije upoštevale predvsem gospodarske kmetske potrebe, ko bo zanje dovolj dobre volje, prave, notranje in zunanje organizacije, tedaj se zna uresničiti naša želja za bodočnost: cvetoča pomlad našega rodu!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 2. januarja: Zaprt.

Četrtek, 3. januarja ob 20. uri: »Bajadera«, ab. C. gostovanje g. Nerata.

Petek, 4. januarja: Zaprt.

Sobota, 5. januarja ob 20. uri: »Dobri voljak Švejk«, ab. B. Kuponi. Gostovanje g. Daneša.

G. Daneš v mariborskem »Švejku«. Zadnja dvakrat v soboto, 5. in v četrtek, 10. januarja. Kdor se hoče še enkrat prav od srca nasmejati ob tej izredno uspeli kreaciji g. Daneša, naj ne zamudi teh zadnjih dveh prilik.

Sijajno božičnico

je priredilo podporno društvo za revne učence v Mariboru tukajšnjim osnovnim in meščanskim šolam dne 23. decembra popoldne. V ovenčani telovadnici dekliške meščanske šole, Cankarjeva ulica je pozdravilo navzoče veliko božično drevo — dar g. Glasser-ja iz Ruš in lepe jaslice. Izborni orkester strok. učitelja Šušteršič-a je ustvaril slavnostno razpoloženje med otroci, katerih je bilo blizu 600 v spremstvu učitelstva. Po nagovoru predsednice društva, ljubkih božičnih deklamacijah in petju so bili otroci obdarovani v posameznih razredih, kjer so učitelji in učiteljice okusno razvrstili bogate darove dobrotnikov. Razdelilo se je v celem 379 gotovih oblek in sicer 175 deških in 204 dekliške. 282 parov čevljev — 115 dečkom, 167 deklicam. 282 komadov perila, 185 dečkom, 97 deklicam, 12 šalov, 12 kap, 22 parov nogavic in rutic, 16 ostankov blaga za deklice ter 600 zavrtkov s pecivom in sadjem med 589 otrok. — To je bilo mogoče le po velikodušni pomoči in radodarnosti prijateljev revnih otrok, katerim izreka društvo v imenu staršev in vseh obdarovanih najtoplejšo zahvalo. To so predvsem mestna občina z bogatim prispevkom Din 50.000; razen že objavljenih so še prispevali: Posojilnica Din 1.000, društvo žel. uslužbencev in delavcev 300 Din,

Veliki župan in društvo Vzajemnost in g. Rosenberg po Din 200, dr. Somrek Din 150. Po Din 100 pa: Narodna banka, Ludvig Franc in sinovi, Unio družba, Prva hrvatska štedionica, Pivovarna Union, Spodnještaj, posojilnica, gg. Pelikan, Derwuschek, dr. Matko, Plemelj, R. Kiffmann Fanny Baier-Swaty, Tvoronica za dušik, Ruše, dr. Glančnik, Ana Halbärth in Ana Reiser, Doctor in drug, H. Pogačnik, Mag. König, G. Scherbaum; po Din 50: gg. M. in O. Ploj, A. Kiffmann, Länninger, Thür, Heinz, Podliessnig Sternad, Thea Suppanz, Himmeler, dr. Škapin in neimenovana. Po Din 30: Wesiak, Gustin, Pucher; Din 25 dr. Jančič; po Din 20 dr. Černič, Bräuer, Glaser; po Din 10 Bračič, dr. Rosina Soss.

V blagu razen že objavljenih tvrdke: Berg usnje za 10 parov čevljev. Büdefeld, Gajšek, Burghart, Kühn, A. Ihl, Mastek, Šoštarčič, Jančič in Weidacher. Izdatne količine krasnega sadja so poslali gg. dr. Lipold, Korman, Lochert, Schmiderer, Pfrimer, Wiethaler, dr. Glančnik; pecivo gg. Scherbaum, Robaus, Hartinger, Mallek, Čebokli. Schober in delavska pekarna. 60 gospa je vrhu tega spekla šartlje, Kosser, Ilich in Rozman pa slaščice.

Blage naše dame so zastoj sešile 93 oblek za deklice, obrtna šola v Vesni 12, tvrdka Durjava pa je krasno izdelala zastoj 96 deških srajc.

Društvo se vsem dobrotnikom najlepše zahvaljuje ter se priporoča v nadaljno blagonaklonjenost.

Opereta v Studencih

V soboto, dne 5. januarja, vprizori Sokol v Studencih opereto »Potepuhi«. Opereta se je sicer že izvajala v Studencih, a je sedaj igra popolnoma preurejena, tako da bo zadovoljila tudi bolj kritičnega gledalca. Upoštevati pa je tudi, da se diletantje ne lotijo operet in že iz tega razloga zasluži igra več pozornosti.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Silvestrovo

Pokop starega leta smo Mariborčani proslavili nadvse dostojno. Silvestrovalo je vse mesto, staro in mlado. Prehod iz starega leta v novo pa je bila najživahnejša noč lanske in letošnje pratike. Glavna atrakcija je bilo vsekakor Silvestrovo Sokola v Unionski dvorani nedvomno najbolj uspela in tudi najbolj obiskana silvestrska prireditev zadnjih let. Godba, pevski društvi »Drava« in »Jadrana«, člani narodnega gledališča in izborni osebje cirkusa Fumagali so neumorno zabavali številne obiskovalce, dočim je ob nastopu Novega leta prišla na račun mladina, ko je pričel ples. Razigrano razpoloženje je trajalo prav do jutranjih ur. Silvestrovalo se je tudi v Zadrugi gospodarski banki in vseh kavarah in gostilnah, ki so po večini pripravile specialne silvestrske programe. Planinci in sportniki pa so pričakali Novo leto na Pohorju in izprosilci sneg, ki je pričel padati včeraj popoldne tudi v mestu. Kasneje ni prenehalo snežiti, tako da je sneg zagril doslej prašno mesto z debelo plastjo, ki je pregnala dvome smučarjev in sankarjev. S Silvestrom je prišla tudi zima, ki bo najmočnejše pritijskala, kakor napoveduje 100letna pratika do 12. januarja, dočim bo do 19. tm. topleje, proti koncu meseca pa bo celo deževalo. Enako vihrav in nestalen bo tudi februar in nič boljši od obeh marec. Torej se nam ne obeta ravno najprijetnejša zima, sicer pa stoletnim pratikarjem ni vsega verjeti.

Sestanek SDS

za I. in IV. okraj (srednje mesto in korško predmestje) se vrši zopet jutri v četrtek, dne 3. t. m. točno ob 20. uri v dvorani hotela »Pri zamorcu« (vhod iz dvorišča hotela). Na dnevnem redu je poročilo o državnem in mestnem proračunu ter političnemu položaju. Poročajo: dr. Avgust Reisman, obč. svetnik Tumpej in nar. posl. dr. Pivko. Referatom sledi debata. Z ozirom na zanimiv dnevni red so vabljeni k sestanku razen članov gornjih organizacij tudi sodelavci iz ostalih okrajev mesta. Dostop je vsakemu pristašu prost. —

Osebnosti

V mariborski moški kaznilnici je vpokojen paznik zvanik Franc Rojc. Na novo so imenovani za paznike dnevničarje Ferdinand Divjak, sedlar v Studencih, Franc Rebernak, poljedelec v Vintaroveh, Ivan Pihlar, bivši orožnik v Vurbergu in Franc Januška, sodni dostavljatelj v Slovenjgradu. —

Spremembe na sodišču

Z novim letom so na mariborskem sodišču izvršene naslednje spremembe: pri okrožnem sodišču je prišel svetnik g. dr. Senjor iz prizivnega civilnega senata h kazenskemu senatu, da nadomesti svetnika g. Zemljiča, ki je postal predsednik kazenskega senata mesto višjega svetnika g. Stergerja, ki je stopil v pokoj. Na okrajnem sodišču je premeščen okrajni sodnik g. dr. Mihalič z izvršilnega na sporni oddelek; na njegovo mesto je prišel s kazenskega oddelka okrajni sodnik g. Mikluš; s civilnega na kazenski oddelek pa je premeščen okrajni sodnik g. Kramer. —

Imenovanje

Za direktorja novo ustanovljene finančne direkcije v Ljubljani je imenovan dosedanji okrožni finančni ravnatelj v Mariboru, g. dr. Josip Povalej. —

Častna pokojnina

Skupščinski odbor za prošnje je priznal bivšemu odvetniku, znanemu vodji tržaških Slovencev, dr. Gustavu Gregorinu, ki živi sedaj v Ljubljani, v priznanje njegovih zaslug za državo, častno mesečno pokojnino v znesku 3.000 Din, vdovi po dr. Ivanu Šušteršiču pa 1.200 Din mesečno. —

Avtobus povozil gluho stanko

Na Novega leta dan popoldne je meglni avtobus štev. 2 zadel ob 58letno občinsko revo iz Studencev, Justino Neubauer ter ji s sprednjim kolesom prevozil desno nogo. Do nezgode je prišlo le radi tega, ker je Neubauer gluha in ni slišala svarilnih znamenj. —

Odhodnica dr. Povaleju

Drevi ob 8. priredi uradništvo finančne stroke v Mariboru svojemu dosedanjemu šefu g. dr. Povaleju, ki je imenovan za direktorja finančne direkcije v Ljubljani, v radio-dvorani restavracije »Pri zamorcu« odhodnico. Direktor dr. Povalej prevzame svoje agende v Ljubljani že jutri. Okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru je sedaj v likvidaciji in bo že o kratkem ostalo uradništvo premeščno v Ljubljano. —

Damski komite

za prireditev venčka Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru ima sestanek dne 3. t. m. ob 17. v kavarni »Bristol«. Predsednik. —

Občni zbor Rdečega križa v Ptuj se bo vršil v nedeljo, dne 13. januarja ob pol 11. dop. v prostorih mestnega magistrata z običajnim sporedom. —

Vietinghoff v svetu

Najmerodajnejše merilo za umetnika je svetovna kritika, zato navajamo nekaj izvlečkov, ki jasno osvetluje izredne kvalitete pijanista barona Vietinghoffa, ki koncertira v Mariboru v petek, dne 4. t. m. »Montagszeitung« (Graz) pravi: »Vietinghoff je sanjač na klavirju, je pijanist s finim estetičnim čutom«. »Volksblatt« (Graz): »Brezdvomno eden najlepših koncertov cele sezone. Najtežje pasaje izraža izredno čisto«. »Corriere della sera« (Milano): »Ekscelentne tehnične zmožnosti tekmujejo s čistim prednašanjem«. Japan Advertiser (Tokio) piše: »Baron Vietinghoff je nedvomno eden največjih umetnikov, ki smo jih v zadnjih letih slišali na Japonskem«. V istem tonu glase tudi vse ostale kritike, ki brez izjeme povdarjajo silen talent in ogromne zmožnosti Vietinghoffa. Tega velikega umetnika morate slišati. — Tretjega januarja koncertira Vietinghoff v Ptuj. —

Smrtna kosa

Simpatična osebnost, znana skoro vsakemu Mariborčanu, prodajalka v Glavni trafiki, Marta Bosnerjeva, je na Silvestrovo preminula, zadeta od srčne kapi. Pokojnica je že del časa bolehal na srčni hibi. Sedaj leži na Pobrežju, ki je zatočišče vseh trudnih. Večna luč naj sveži njeni blagi duši! —

Kap je zadela

posestnika v Zagati, 49letnega Antona Petroviča. Rešilni oddelek ga je odpeljal v bolnico. —

Samomor

Lesni trgovec Albin Paulič si je za Novo leto vzel življenje. Zastrupil se je z morijem. Kaj je nesrečnika gnalo v prezgodnjo smrt, se ni dalo ugotoviti. Pokojnik je bil zelo podjeten in ni svoje usode sam kriv. —

Nalezljive bolezni v Mariboru

Mariborskemu mestnemu fizikatu je bilo od 22. do 31. decembra prijavljenih 26 slučajev obolenosti naalezljivih bolezni in sicer 25 slučajev ošpic in 1 slučaj šena. —

Četrtek, 4. januarja. Premijera! Ruski veličim!

Dolores Del Rio

Omarljiva in nepozabna Katjuša iz filma »Vstajenje« v novem sijaju kot

Rdeča plesalka iz Moskve

Drama iz prvih dni ruske revolucije. — Film, ki si na mah osvoji srce!

Telefon 329.

KINO UNION.

Zahvaljujem

se g. Ivanu Resniku, gostilničarju na Meljski cesti, da mi je odpustil in odstopil od tožbe. Jos. Oset. 4

Upravni odbor mariborskega Oficirskega doma

priredi 9. t. m. svečano zabavo v dvorani »Union« v čast rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Vstop le proti vabilu s kuponu »C«, rezervni oficirji z legitimacijami. 3

Srečnosno

so srečke drž. razred. loterije, ki jih nabavite pri blagajni glavne pošte Maribor. 2524

Neizpoljena prerokovanje za leto 1928

ASTROLOGI IN SPIRITISTI. — SVETOVNI HOROSKOP. — NAPOVEDANIH PREOBRATOV NI BILO.

Ob tolikih letnih bilancah naj bo vzburjen spomin tudi na razna prerokovanja, ki se niso izpolnili. O vsakovrstnih dogodkih minulega leta so pripovedovali številni vedeževalci, astrologi, spiritisti, razlagali so se tudi horoskopi in razna skrivnostna znamenja.

Nemški astrolog dr. Otermann je napovedal za preteklo leto vojno med Anglijo in Rusijo, ameriški njegov kolega Whitcomb velikanski rudarski štrajk v Angliji, krah na londonski borzi, za Ameriko pa velike politične nemire. Oba sta se zmotila, v Ameriki so bile celo predsedniške volitve izvršene v največjem redu in miru.

Spiritistka Florice je napovedala, da bo neki francoski letalec preletel ocean, da bo Poincaré politično popolnoma propadel in da bod v sporu glede prazgodovinskih najdb v Glogolu imeli prav oni učenjaki, ki trdijo, da so pristne. Duhovi so se temeljito zmotili: Zmagovitega letalca ni bilo, Poincaré se še dobro drži, glogolska »prazgodovina« se je pa izkazala za veliko sleparijo.

Nemški astrolog Grimm, ki je za leto 1927 točno napovedal velike dunajske izgrede, je pa imel smolo z napovedovanjem razvoja nemške notranje politike.

Važnih sprememb radi nekega smrtnega slučaja namreč ni bilo. Tudi finančno katastrofo je napovedal Nemčiji. Te ni bilo. Ravno tako ni bilo v Nemčiji nekega posebno važnega izuma.

Astrologa Andoux in Radetzky napovedujeta že od leta 1927 preobrat v Rusiji. Tega preobrata pa ni, kakor tudi ni revolucije v Indiji, katero prvi želi Angležem. Tudi velike iznajdbe, ki bi pomenila pravo revolucijo v gospodarstvu, ni, dasi jo je za lani pripisal nekemu francoskemu tehniku. Neki italijanski prerok je napovedal, da bo Anglijo poplavlilo morje in da bo umrl bivši cesar Viljem. Zmotil se je.

Pariška vedeževalka Fraya je napovedala Franciji senzacionalno letalsko nesrečo, koje žrtev bo odlična osebnost. Ubil se je minister Bokanowski. Uganila je tudi nekaj lokalnih nesreč.

Precej je zadel tudi horoskop profesorja Ketty-ja, ki je napovedoval velike vremenske spremembe, nevihte, potreše, nesreče na morju, velike eksplozije, neuspehe nemških monarhistov, bruhanje vulkanov itd. Nimajo pa Angleži napovedane vojne v Aziji in tudi v Italiji še diktira fašizem, kateremu je napovedal konec, ki se žal ni uresničil.

Operacija, sredstvo za odstranitev zločinskih instinktov

Newyork Herald javlja zanimivo vest, da je kirurgu dr. Blade-u iz Baltimora uspelo z operacijo odstraniti zločinske in stinkte razupitemu zločincu, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Obsojeni Stauley Trott je bil vlomilec, razbojnik in morilec, radi česar si je zaslužil dosmrtno ječo. Toda v jetnišnici se je zgledal dr. Georg Blade, znani specialist v kirurgiji in zatirjeval, da bo z operacijo zopet omogočil zločincu povratek v družbo, češ da je Trott samo žrtev prirojene bolezni.

Sodniki kljub njegovi avtoriteti niso verjeli njegovim zagotovitvam, da mu bo z operacijo odvzel vse zločinske instinkte. Vendar je Amerika danes edini kraj, kjer se dogajajo čudeži in sodniki so zločince zaupali kirurgovim nožem.

Dr. Blade je obsojencu izrezal »zločinske žleze« in ga izročil specialni komisiji psihiatrov, ki je na splošno začudenje ugotovila, da je zločinec Trott ozdravljen od prirojenih kriminalnih instinktov.

Ni čudno, da je New York Herald tako naglo objavil vest o »čudežu v kirurgiji«, čudno pa je, da so psihopati že tekom dveh mesecev po izvršitvi operacije ugotovili, da je zločinec rešen vseh prirojenih moralnih defektov. Toda ugotovitev zdravnikov, da je izvršil zločine vsled podedovanega nagnenja in ugotovitev psihopatov, da mu je »nagnjenje« izrezal kirurg Blade, so dejstva, ki ne dovoljuje ameriškim sodnikom, da bi zločince še nadalje pridržali v zaporu. Seveda so razbojnika Stanleya Trotta tako izpustili na prosto s spričevalom, da je zdrav in nenevaren.

Včasih so hude duhove izganjali z zaklinjanjem, molitvijo in drugimi obredi, moderni Amerikanci pa zdravijo obsedence s kirurškimi noži.

Tragedija nesrečnega zakona

Na Dunaju živi gasilski uslužbenec Alinger, starejši možakar, ki se je poročil z lepo 30-letno Hildo. V isti hiši je stanoval 17letni brivski pomočnik, ki je bil krepko razvit, Hilda in brivec sta se vsakega dne srečavala na stopnišču in mladenič se je strastno zaljubil v Alingerjevo ženo, ki mu je vračala ljubezen. Prijateljstvo je trajalo nad dve leti in se polagoma pretvorilo v ljubavne odnose, ki so postajali vedno česči. Ugodna prilika pa se je zaljubljenca nudila v tem, ker je Hildin mož moral radi službe izostajati tudi cele noči. Pogostoma sta zaljubljenca odšla z doma za cele noči, ki sta jih preživljala pri neki Hildini tovarišici. Mlada žena je postajala z vsakim dnem nesrečnejša in končno se je odločila, da si konča življenje. V noči,

ko je bil brivski pomočnik sam v stanovanju, ga je obiskala Hilda in ostala pri njem. Naslednjega dne, na Božič, se je vrnil njen mož iz službe, a je ni našel v stanovanju in tudi postelj je bila nedotaknjena. V strašni slutnji je odhitel k sosedu in odprl vrata. Smrad po svetilnem plinu mu je udaril v nos, v spalnici pa se mu je nudila strašna slika. V postelji sta ležala v objemu njegova žena in brivski pomočnik — mrtva. Iz pisem, ki sta jih pisala zaljubljenca na božični večer, je razvidno, da sta odšla prostovoljno v smrt.

Potrpežljivi in ukanjeni zaročenec

Kolar Belmont v Mentoneu na francoski rivieri se je odločil pred 18 leti za poroka. Takrat mu je bilo že 45 let, vendar ga leta niso motila. Zaupal je svojo namero nekemu prijatelju, ki mu je bil z dobrimi nasveti vedno ob strani. Nagovoril je Belmonta, naj se zaljubi v dražestno dekletce Marguerito Chierico, katero čuva stara teta kot zmaj mladiča. Prijatelj mu je zatirjeval, da bi bila Marguerita zanj izborna zakonska družica, katero pa je treba še primerno vzgojiti. Belmont se je dal prepovoriti. Segel je v žep in prispeval za šolanje svoje bodoče soproge. Radi stroge tete seveda priletni zaročenec ni mogel do dekleta. Na podlagi pisem, ki mu jih je pisala izvoljenka, pa se je goreče zaljubil in ni mu bilo žal denarja, ki ga je mesečno posojal za šolanje zaslužnjene sirote. Skrita ljubezen je živela v zaročencu polnih 17 let. Lani pa je njegova zaročenka nenadoma umrla. Tako ga je obvestil njegov tovariš, ki je posredoval tajno ljubezen. Sporočil pa je dobrotniku, da se ga je zaročenka v oporoki bogato spomnila, 100.000 frankov, ki jih je Belmont porabil za vzgojo naklonjenega dekleta, ni zadostovalo. Moral je posredovalcu odriti še 27.000 frankov za iskanje testamenta, ki ga je najbrže skrivala teta rajeke zaročenke. Ker je bilo iskanje testamenta zamaš, se je dobrodušnemu Belmontu vendar stvar zazdela sumljiva. Policija je ugotovila, da njegova zaročenka sploh ni živela, čeprav je prejel od nje na kupe pisem. Jasno je, da je tovariš zlorabil njegovo zaupanje in dobrodušnost ter ga v 18. letih oskubil za lepo vsoto 126.000 frankov, ki jih je Belmont služil v potu svojega obraza, končno pa ostal celo brez žene, katero si je tako želel.

Zdravnik in mrlič.

Na vogalu se razgovarjata dva zdravnik, ko pride mimo pogrebni spreved. Moj ni. Moj tudi ne. Od kedaj pa imava v tem kraju novega kolega?

Kdor sreče ne odklanja

naj si odtrga malenkosten znesek in si naj kupi pri nas srečko držav. razredne loterije. V novem letu bomo marsikomu zopet izplačali kak velik dobiček, ki bo prinesel v marsikako hišo blagostanje in srečo.

7. januarja se bo vršilo že prvo žrebanje, do tja naj bo vsakdo že v posesti naše srečke. Srečke se dobijo:

v upravi »Večernika« in podružnici »Jutra« v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

Prosveta

Alajz Gradnik: Kitajska lirika

»Kitajska lirika« je za nas književni dogodek, kot jih je redko. To je knjiga, ki stoji v vseh ozirih na višku i po vsebini i po obliki. Slovenska beseda je v njej postala nositeljica in izraževalka velikih doživetij vztočnega duha iz carstva središča. Kitajska lirika! Povprečnemu Evropecu, živečemu povsem razumsko in smotreno pomeni vzhod še vedno neko fantastično kraljestvo iz pravljic in bajk, ki se mu smeje z izrazom treznega vsevednega filistra, ali pa ga odklanja iz upravičenega strahu pred tem svetom brezkrasnih duhovnih razodetij. Koliko pa jih je pri nas, ki vedo, da premorejo vztočni narodi pesništvo, ki je tako bujno in razkošno, da se mora Evropa ponižno ukloniti pred njim. Pač je nekaj Slovencev, ki se zanimajo za besedno umetnost vzhoda, toda povečini so se morali ti redki seznanjati s kitajsko liriko po nemških, francoskih ali pa angleških prevodih. Poznam nemške prepsnitve kitajskih pesmi iz peresa Klambunda, Bethgeja, Hauserja, toda ko sem spoznal Gradnikovo knjigo, sem ves presenečen vzkliknil: »O, kolika razlika! Nemec je povedal trdo, okorno, mrtvo, Gradnikova beseda pa je živa, ognjena, razgibana, valovita!«

Po skrbnem in zavzetem proučevanju kitajske književnosti, ob ljubečem prisluškovanju srčnim utripom pesnikov nebeškega carstva je Gradnik izbral najlepše kitajske lirične bisere, uglasbil jih je na ton slovenske govornice, znova jih zapel v svojem jeziku, prepsnil jih tako, da jih bo sprejel vase kot izvirne naš človek, kajti poslovenil jih je v najčistejšem pomenu te besede. Izbor »Kitajske lirike« obsega dela pesnikov od najstarejše dobe pa do konca 19. stoletja. Enajst vzornih pesmi iz »Šikinga« od katerega nas časovno loči 30 stoletij, nas prevzame z vso močjo in sugestivnostjo pradednih obrazov človeškega umetniškega duha. In posamezni pesniki: Si-Tai-Po, Tu-Fu, Pe-So-Tien! Težko je najti nežnejše, strastnejše, viharnejše in spet tišje lirike, kot jo izsevajo umetnine teh treh velikih strunarjev. Življenje se oživilja v magični lepoti rdečih rož, zvenceh gongov, po vetru plovečih čolnov, paviljonov iz porcelana, mesečinskih vrto, gorje se, zgosti v svinčeno težko zastiral, skozi katero vro žgoči soji silnih ritmov.

Gradnik je svoji knjigi napisal tudi tehten in zgoščen uvod, kjer zveš bistvene podatke o kitajski literaturi, religiji, filozofiji in o govornici dovolj, da se z lahkoto vživiš v vztočni svet, ki se ti v pesmih razkrije kot veliko razodetje. Toda koliko je delo pridobilo v odlični opremi, ki jo je za knjigo oskrbel inž. arh. D. Serajnik. Platnice in vinjete so oblikovne in izrazno tako umetniške, da smemo knjigo s ponosom primerjati s »zemskimi publikacijam. Delniška tiskarna, ki je sicer že često postavila na trg vzorno izvedene knjige, je to pot preko pričakovanja presenetila in zaslužila vso pohvalo.

Naj gre sedaj »Kitajska lirika« med Slovence kot najlepši novoletni dar. Šele, če bomo zavzeti povprašali po njej in jo z veseljem prebirali, bomo dokazali, da smo vredni truda in ljubezni, s katero sta nam jo pripravila avtor in vzgledna založba. Knjiga stane Din 55 in se dobi tudi v podružnici Tiskovne zadrage v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 13.

—n-c.

U Rusiji

svečano proslavili stoletnico smrti slavnega književnika Gribojedova. Posebni jubilejni odbor bo pripravil vse potrebno za čim dostojnejšo proslavo. V moskovskem teatru bo tega dne velika svečanost, naslednjega večera pa bodo igrali neki njegov komad. Predsedstvo moskovskega sovjeta je prejela predlog, da se sedanji Novinski boulevard preimenuje v Gribojedovski boulevard. O priliki tega jubileja bodo priredili v Moskvi tri razstave in izdali krasotno edicijo jubilatovih del.

Znani pilot Čuhnovskij, ki je reševal Nobilevo ekspedicijo po severnih ledenih pokrajinah, odide 15. januarja na tritedensko potovanje v srednjo Azijo, kjer bo imel predavanje o delu ruske ekspedicije pri reševanju ostankov »Italije«.

Društvo »Kultura in tehnika« priredi prihodnji mesec v Moskvi »teden nemške tehnike«. Na to prireditve prispe mnogo nemških učenjakov in tehnikov, ki bodo opisali Rusom poslednje velike uspehe nemške tehnike. — Ni nobenega dvoma, da imajo Nemci poleg idealnih ciljev, ki jih s tem zasledujejo, tudi prav egoistične namene. Kje morejo zanesljivo zaposliti svoje stotisoče brezposelnih kot v širni Rusiji? In to jim dejansko tudi uspeva, Mi, ki imenujemo Rusijo svojo matičsko, pa smo se obdali s pravim kitajskim zidom, samo da ne pride do kakšnih »opasnih« zvez s slovanskim velikanom...

Beraška taksa

Madrid je že dolga leta veljal za raj beračev. Na vsem svetu ni kraja, kjer bi se zbiralo toliko prosilakov in potepuhov kot v Madridu. Nadloge, ki je zoprna zlasti tujcem, pa ni mogla odpraviti niti diktatura Primo de Riverre. Nasprotno! Berači v Madridu so se pomnožili, a kljub temu niso skromni. Uvedli so minimalno takso miloščine. Večina beračev nosi na prsih tablice z napisom: »Darovi izpod 10 centimov se ne sprejmejo«. Trenutno so napisali samo v španščini, vendar nameravajo uvesti tablice tudi s francoskimi, angleškimi in nemškimi napismi, da bodo tudi tujci poučeni, kje prične španska dobrosrčnost in radodarnost.

Hladnokrvni vlomilec

Zagoneten vlomilec je dolgo nemoteno obiskoval kmete v pruski Šleziji. Poizvedovanja in zasledovanja niso imela uspeha, končno pa je na prav nenavaden način prišel v roke pravice. Ko je obiskoval nekega posestnika, ga je vlomilsko delo tako utrudilo, da si je zaželel počitka. Legel je v posteljo v sobi, v katero je vlomil in zaspal. Zjutraj ga je prebudilo trkanje gospodarja. Drzni vlomilec je skočil skozi okno, kmalu nato pa so ga sosede prišli in izročili orožnikom, ki ga sumijo, da ima nad 100 vlovov na vesti.

Svetovni rekord

Na vseh poljih udejstvovanja se svet podi za rekordi, le sport jezičnih, ki ima menda največ tekmovalcev, doslej ni imel rekorderja. Ameriški bogataš Grandall, ki je v sportnih krogih znan kot velik mecen, je razpisal 1000 dolarjev nagrade za svetovnega šampiona v jezičnosti. Minimalni čas, ki bo pri ugotavljanju rekorda upoštevan, je 130 urni neprekidni razgovor. Razpisan tekma je že pričela, rezultati pa še niso znani.

DRUGI DEL

Zanimivo, dopovedanje iz ogle-
bi tvevanja ali raziskovanja
znanaja: vsaka beseda 50 p,
najmanjši znesek Din 10...

ugodna lega in lepa hiša z lokalom v
Mariboru na prodaj. Cena po dogovo-
ru. Naslov pove uprava lista, 2492

Prilhod in odhod osebnih vlakov v postaji Maribor gl. kol.

Prihod vlakov v Maribor gl. k.			Odhod vlakov iz Maribora gl. k.		
Vrsta vlaka	Prihaja iz	ob uri	Vrsta vlaka	Odhaja v	ob uri
brzi	Dunaja	1 15	brzi	Trst	1 45
"	Trsta	2 56	"	Zagreb (Sušak, Split)	2 50
"	Zagreb (Sušak, Split)	3 10	"	Dunaj	4 —
potniški	Ljubljane (Postojna, Zagreb)	4 01	potniški	Zagreb (Ljubljano)	5 20
"	Čakovec, (Murska Sobota)	6 28	"	Kotoribe (Mur. Sobota)	5 35
"	Pelječan	7 31	"	Celovec	5 40
"	Pravljica (Slovenjgradec)	7 38	"	Dunaj	6 25
mešani	St. Ilja	7 42	mešani	St. Ilj	6 40
potniški	Dunaja	8 14	potniški	Vel. Kanizs (Mur. Sobota)	8 24
"	Velike Kanizs (Mur. Sobota)	9 10	"	Dunaj	8 35
"	Ljubljane (Zagreb)	9 37	"	Postojna (Zagreb)	9 20
"	Trsta (Zagreb)	11 52	"	Falo	10 30
"	Falo	11 58	"	Ormož	10 40
"	Semmering	12 32	"	Dunaj	13 10
"	Celovec	12 53	"	Celovec	13 20
brzi	Praga (Dunaj)	13 53	"	Rakek	13 25
potniški	Ormož (Mur. Sobota)	14 40	mešani	St. Ilj	13 30
brzi	Beograda (Split)	14 51	brzi	Trst	14 35
"	Trsta (Raka)	15 02	"	Beograd (Split)	14 35
"	St. Ilja	15 11	"	Dunaj (Praga)	15 37
mešani	Trsta (Zagreb)	16 34	potniški	Vel. Kanizs (Mur. Sobota)	16 18
potniški	Dunaja	18 20	"	Falo	17 10
"	Vel. Kanizs (Mur. Sobota)	18 21	"	Ljubljane (Zagreb)	17 20
"	Falo	18 41	"	Celovec (Slovenjgradec)	18 34
mešani	St. Ilja	20 31	mešani	St. Ilj	18 45
potniški	Beljaka	21 —	"	Pragerste	19 20
"	Brucka ob Muri	21 34	potniški	Dunaj	20 —
"	Kotoribe (Mur. Sobota)	21 47	"	Čakovec	21 06
"	Zagreb (Ljubljane)	22 —	"	Trst	23 25

Tiskovni zadrugi, Aleksandr.13

izdajatelj: M. Konzorcij, J. Ptace v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru; Tisk: Mariborska tiskarna d. d., predstavnik: Stanka Detela v Maribu